

СТАНОВИЩЕ

от проф. д.ф.н. Албена Л. Георгиева-Ангелова, ИЕФЕМ – БАН,
на дисертационен труд на тема „*Българската фолклорнопевческа традиция в
Долен и Сатовча (характеристика и особености на изпълнителския стил)*“

от **Милко Валентинов Бошнаков**

за присъждане на образователната и научна степен *доктор*

Дисертацията „Българската фолклорнопевческа традиция в Долен и Сатовча (характеристика и особености на изпълнителския стил)“ на Милко Бошнаков си поставя актуална и значима цел: да разкрие характерните особености на певческата традиция в селата Долен и Сатовча, като добави и нов, събран от автора, фолклорен материал. Първата глава очертава характерните особености на музикалнофолклорната култура по-общо в Пиринска област и в Гоцеделчевския район, като подробно се спира на миграционните процеси, довели до взаимни влияния и до преливане и смесване на привнесени и автохтонни модели. Очертана е и спецификата на избраните за фокус на изследването селища.

Втората глава е съсредоточена върху музикалнофолклорната традиция на двете села. Проследени са историята на документирането на песенната им традиция, както и посветените на тях изследвания. Обръщам внимание, че тук на много места погрешно се посочва средата на XIX век, вместо средата на XX век, когато са публикувани основните анализирани сборници и от когато датират посочените научни разработки. Очертана е обвързаността на песните с трудовата дейност и с обредността, като се посочва единната основа, а понякога и неразличимостта на песните на християни и мюсюлмани в селищата. Подчертано е безконфликтното съжителство на двете конфесионални групи и общото празнуване, което също се отразява на единството в песенната традиция. Внимание е отделено на песните „на ниско“, „на високо“ и комбинирани, като е направен сравнителен анализ на различните видове с разгледани конкретни примери. Важен момент в изследователската работа на докторанта е неговата теренна работа и събраният и анализиран нов материал, който до този момент не

е бил обект на научно проучване. Детайлно са представени 5 песни с тяхната история и характерни музикални особености.

Трета глава се занимава с ролята, която различни форми на претворяване на фолклора и на представянето му на сцена играят за неговото съхраняване и развитие в съвременни условия. Проследена е читалищната дейност и създаденият в Сатовча ансамбъл. Представени са певческата група за „пеене на високо“, детската фолклорна група и мъжката фолклорна група от Сатовча, както и съществуващите групи от Долен: женска група за „високо пеене“ и детска фолклорна група. В друга посока се претворява певческата традиция от Долен и Сатовча в репертоара на Ансамбъл „Пирин“ при обработки за хор и за солови изпълнения. Предназначени за друга публика и изпълнявани на различни места у нас и в чужбина, песните надхвърлят локалното и регионалното, стават част от глобалните музикални явления. Разгледана е и ролята на Неврокопския ансамбъл „Яне Сандански“ за съхраняването и популяризирането на певческата традиция от двете села. Посочени са конкретни песни и родените в Сатовча техни изпълнителки, като е проследена концертната и звукозаписна дейност на ансамбъла, допринесла за разпространението и утвърждаването на тези песни.

Всеки раздел от труда завършва с изводи, които обобщават анализите и подчертават по-важните наблюдения на автора. Заключението разисква двете основни тенденции в пресъздаването на специфичното пеене от селата Долен и Сатовча: от една страна стремежа да се съхрани неговия старинен начин на изпълнение от групите към читалището в Сатовча, а от друга представянето му в авторски обработки. В приложение са посочени използваните от автора материали – сборници и архиви с конкретни песни, както и дешифрираните интервюта, проведени от него на терен. Изложението е логично, последователно и четивно, но трябва да се отстранят допуснатите множество правописни и пунктуационни грешки.

Трудът на Милко Бошнаков е несъмнен принос в стремежа му да представи и анализира специфичната песенна традиция, характерна за селата Долен и Сатовча. Самият автор е роден в Сатовча и е носител на тази традиция, при това е и неин талантлив изпълнител и интерпретатор. За него това е основен мотив да

изучи теоретично нейните особености, но от друга страна е и затруднение да се отдели от нея и да я огледа отстрани. Той успешно се е справил с тази задача и е подходил с разбиране и добра изследователска подготовка.

Показал е умение и неподправен интерес към теренната работа, необходима за всеки фолклорист, който изучава локалните прояви на културата. Положил е значителни усилия по издирване на архивни материали в читалищата на двете села, в архивите на Института за изследване на изкуствата и на Института за етнология и фолклористика с Етнографски музей при БАН, както и в архивите на Ансамбъл „Пирин“ и на Неврокопския ансамбъл „Яне Сандански“. Богатият илюстративен материал, който заема 100 страници от текста, доказва стремежът му да осмисли и проучи от различни страни процесите по съхраняване и представяне на изучаваното явление пред публика.

Приноси са анализите на Милко Бошнаков, с които той разкрива спецификата на песните и начина им на изпълнение в двете села, като прави впечатление усилието му да ги постави в контекста на празничността и на съжителството между християни и мюсюлмани. Важна посока на изследването е разкриването на начина, по който съвременното професионално и самодейно изкуство на фолклорна основа е условие за развитие и продължаване на живота на съхранените от миналото традиции, условие за тяхното усвояване и въздействие в наши дни.

Казаното за дисертационния труд „Българската фолклорнопевческа традиция в Долен и Сатовча (характеристика и особености на изпълнителския стил)“ ми дава основание да препоръчам на уважаемите членове на научното жури да присъдят образователната и научна степен *доктор* на Милко Валентинов Бошнаков.

11.03.2020 г.

проф. д.ф.н. Албена Георгиева-Ангелова